

képük félelemmel teli, attól tartanak, elzúllik. S hogy ezt elkerüljék, segítségként/büntetésként intézetbe adását fontolgatják. Fontosnak tartom itt megemlíteni, hogy a kamaszok elviselésének művészetében sokszor nem megkerülhető a szülők részéről saját kamaszkorukkal való néha fájdalmas találkozás. Az emlékezés, megértés, átdolgozás és elfogadás mentén, érzelmi jelenésében jó eséllyel módosulhat a múlt üzenete, általa a szülő, gyermekével való kapcsolata új lendületet kaphat.

Hogy ezt érzékeltessem, kiemelek egy lényeges dinamikai szálát Zsófiék családi történetéből.

Zsófi édesanyja éppen abban a korban, amibe most lánya ért, 13 évesen vesztette el saját édesanyját, annak hosszan tartó betegségét követően. Mivel apja kiszámíthatatlan, felelőtlen életet élt, alkalmatlannak bizonyult lánya nevelésére, így Zsófi édesanyja 13 évesen intézetbe került. Élete rendben alakult, szakmát, párt választott, házasságában boldognak nem mondhatóan, ám szép csendben élt. Férje saját apjához hasonló, ám jóval szeretetre méltóbb tulajdonságaival (még annak napi jelentősebb alkoholszükséglete dacára is) megbékélt, a vele való konfliktusokat nagy erőfeszítések árán távolról kerülte. Zsófi-val való törődésük volt kapcsolatukban az összetartó erő, szinte mindent egy lapra tettek: Zsófi-ból zenészt akartak faragni. Ahogy annak idején az édesanya, Zsófi is klarinétozni tanult, pályája elején reménytelen kezdte kibontakoztatni egyúttal édesanyja tehetségét is, ki zenei tanulmányait az intézetbe kerülésekor kénytelen volt abbahagyni. A családi problémák Zsófi bejelentésével vették kezdetét: érdeklődés híján abbahagyni kívánja a zenélést. Elképzelése megvalósításában Zsófi falakba ütközött, édesanyja ragaszkodott hozzá, hogy lánya folytassa zenei tanulmányait. Hetek teltek el, mire kiderült, a látszatbékesség képmutatás árán hazugsággal tartható fenn, a zeneórák idejét Zsófi az utcán barátaival töltötte el. Az eltitkolt valóság lelepleződésének a zenetanárnő érdeklődő telefonhívása vetett véget.

Ez után kerestek meg a szülők.

Lélektani törvényszerűség, hogy egy feldolgozatlan emlékhöz társuló érzést életre kelthet egy, a régmúltot idéző történés. A félbehagyott zenélés az anya tudattalanjában saját anyja elvesztésével kapcsolódott össze. Anyja halálával kapcsolatos fájdalmak, szorongások újraélése ellen védekezett, mikor megtil-

totta lányának, hogy abbahagyja a zenélést. Veszteségei feldolgozása segítette az anyát, hogy bátrabban támogassa lánya önállósodási törekvéseit.

Chaim Potok gyönyörű könyvében *A kiválasztottban* szívbe markoló közelségébe kerülünk a kamaszkorú, ortodox zsidó családban felnövő fiú, Daniel belső lelki küzdelmének, identitásváltságának. Neveltetése és rabbi apja akarata ellenére szakítani kíván családjá évszázados cadik hagyományaival, s ezzel talán végleg elvesztve apja jóindulatú támogatását, világi útra készül. Potoknál Daniel barátjának apja, hasonlóan Babits Mihály *Timár Virgil fiához*, a szellemi atya, a tanító a családon kívüli azonosítási minta, azaz átmeneti külső és belső támasza a belső lelki és szellemi ellentmondással küzdő kamasz fiúnak. Daniel vallásos apja így fogalmaz: „A Világegyetem ura irányított mindkettőtöket a fiamhoz. Akkor, amikor a fiam készen állt a lázadásra, azért küldött titeket, hogy meghallgassátok a fiam szavát.”

„Carpe diem, élj a mának, ragadd meg a napot” lelkesíti önálló gondolkodásra tanítványait John Keaton a Welton Akadémia angol irodalom tanára a Holt költők társaságában.

„Szakítsd a rózsá bimbáját

Élvezd, amit a perc ad

A virág ma mosolyog Rád

Holnap már holttá hervad”

Teret és támaszt kapva érdeklődése, tehetsége, virágzó szexualitása kibontakoztatásához, teli életerővel, az egész világot is meghódítani kész szinte minden kamasz.

Bízgatásul: nincs család, ahol probléma- és izgalommentesen telnek el a gyermek kamasz évei. A szülők egyezkedési- és kompromisszumra való készsége, humorérzéke, töretlen bizalma a gyerekekben, megőrzött önbizalma és kitartása lehet segítségére ebben az időnként elbizonytalanodott időszakban, a kamasz gyereket nevelő családnak.

Korbuly Ágnes

■ IRODALOMJEGYZÉK

- Freud, A.: *Az én és az elhárító mechanizmusok. Párbeszéd könyvek, 1994.*
 Luszt I.: *Serdülők terápiája. in.: A pszichoterápia tankönyve. (445-460 o.) Szerk.: Szőnyi G., Fűredi J. Medicina, 2000.*
 Verena K.: *A gyász. Budapest, Park könyvkiadó, 1999.*
 Vikár Gy.: *Az ifjúkor válságai. Budapest, Animula, 1999.*

Polcz Alaine: Egész lényeddel

„Barátaim a bölények. Csapásaik a pusztán nyílegyenesek, mint a kifeszített kötél, száz meg száz egymás mellett. Hóviharban, ha az ügy reménytelen,

nem trappolnak tovább ész nélkül, összeesésig; megállnak, megvárják amíg ellepi őket a hó.”
 (Mészöly Miklós: *Érintések*)

Miért is venné a kezébe a kikapcsolódásra vágyó ezt a garantáltan mélyvíznek számító olvasmányt, amikor nyilvánvaló, hogy a könyv témája mellett eltörpül a szimpla kíváncsiság és keveset nyom a latban az érdeklődés? Bár az ismert pszichológus író így vezeti be: „A szerelemről írok könyvet. Közel egy évszázada nézem és élem, a betegeim és a haldoklók küzdelmeiben is követem, hogyan szötte át életüket a szerelem. Mit is je-

lent a szerelem? Mi a szerelem? (Nekik és nekem.)” A megrázóan őszinte sorok és naplójegyzetek olyan rétegeit tárják fel egy több mint fél évszázados házastársi kapcsolatnak, ahová hétköznapi tapasztalataink során a saját életünkben is igen ritkán látunk, míg mások életének ilyen mélységeibe szinte sohasem nyerhetünk bepillantást.

Miklós, ha valamit írt vagy gondolt, gyakran elmondta, felol-

vasta. Mindig meghallgattam. Neki ez kellett. Néha este nagyon fáradt voltam, de akkor is meg kellett hallgatnom. Azt mondta egyszer: „Te mindig meghallgatsz engem. Akármiről kérdezek, őszintén válaszolsz. Abban biztos lehetek, hogy sohase hazudsz. De ahogy hallgatni tudsz, az rosszabb, mint a hazugság. A hazugságot utol lehet érni. De a hallgatást nem.”

Miért is fontos a gyászunk átélése, saját reakálásaink megértése azon túl, hogy csak ezzel együtt válik lezárhatóvá, feldol-

gozhatóvá egy-egy korszak, kapcsolat, élethelyzet megváltozása, elmúlása? Nekünk, a gyermekvédelem területén dolgozóknak leginkább azért, mert a hozzánk bekerülő gyerekek, a gondozottaink kivétel nélkül, jól látható vagy kevésbé nyilvánvaló reakciókat mutatva küzdenek a saját gyászukkal. Talán ha volna bátorságunk őszintén számba venni saját gondolatainkat és érzéseinket, nekik is többet segíthetnénk...

Szabóné Erdős Gyöngyi

Családi Csoportkonferenciák: mit tapasztalnak a bírók?

■ NÉHÁNY ÚJ GONDOLAT¹

A gyermekvédelmi gondoskodásnak és a fiatalkorúak igazságszolgáltatásának létfontosságú elemeit képezik a Családi Csoportkonferenciák (CSCSK). Ez az írás a konferenciák törvényen alapuló szerepét vizsgálja a bírósági döntéshozatalban, illetőleg kiemeli a konferenciák kimenetelének azon vonatkozásait, amelyeket a bíró leginkább látni akar. A dolgozat ezenfelül azt tárgyalja, hogy mit tesz a bíró, amikor a konferencia eredményeit elégtelennek találja, vagy azok végrehajthatatlannak bizonyulnak a határozathozatal, a felülvizsgálatok, illetve a fiatalkorúak ügyeinek elbírálása során.

A továbbiakban a CSCSK-modell bevezetésének lehetőségét vizsgálom a családjogi bíróságok tevékenységének másik két területén. Az egyik ilyen terület azokat a gyermekvédelmi vitákat fedi le, ahol mód van az egyeztetésre és a közvetítésre. A jogszabályok nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy a bíróság a gyermek személyét érintő minden kérdésbe bevonja a gyermeket. Ezeknek a döntéseknek nagy része azonban a szülők közötti egyeztetés során, a bíróság bevonása nélkül születik. A gyermekek bevonásának biztosítására tehát nincs formális lehetőség. A CSCSK viszont eredményes módja lehet a gyermekek egyeztetésbe történő bevonásának, illetve alkalmas olyan családtagok bevonására is, akik a gyermek felnevelésében részt vehetnek.

Ezenfelül az egyes családon belüli erőszak eseteiben vizsgálom a konferenciamodellel alkalmazásának lehetőségét. Annak ellenére, hogy a jelenlegi gyakorlat az áldozat és az elkövető távollétára koncentrál, mindkét fél tágabb családjának bevonása pozitív eredményekkel szolgálhat. A legjobb védelmet a családok tudják biztosítani, és nagyon sok esetben az áldozatot valóban a családok védik meg. A legmegbízhatóbb megoldás megtalálását egy minden érintett személyt bevonó konferencia biztosíthatja.

■ CSALÁDI CSOPORTKONFERENCIÁK ELHELYEZÉSE JOGSZABÁLYI KÖRNYEZETBEN

A Családi Csoportkonferencia 1989-es új-zélandi bevezetésekor teljesen új koncepció alapult. Célja az volt, hogy a döntéshozás hatalma az állam és a bírók kezéből a családok és a tá-

gabb család (whanau) kezébe kerüljön át. Lényege arra irányul, hogy a lehetséges legnagyobb mértékben a családok vállaljanak felelősséget gyermekeik gondozásáért, az állam minimális mértékre korlátozott beavatkozásával. A gyermekek, fiatalkorúak és családjaik védelméről szóló törvény (továbbiakban: **Gyermekvédelmi törvény**) 13. szakasza értelmében a gyermek gondozása elsődlegesen a gyermek családjának, a tágabb családjának, és egyéb családcsoportnak (hapu, iwi²) a feladata, és e feladatuk ellátásában támogatásban részesülnek. Minden fajta állami beavatkozást arra a minimumra kell szorítani, amely a gyermek biztonságának és védelmének biztosításához szükséges. A Gyermekvédelmi törvény 5. szakasz (a) pontja úgy rendelkezik, hogy ahol csak lehetséges a gyermek családja vegyen részt a döntések meghozatalában, és véleményüket vegyék figyelembe. A 4. szakasz (b) pontja kiemeli az állami intézmények azon támogató szerepét, amely a családok felelősségvállalására irányul a gyermekbántalmazás és elhanyagolás megelőzésében.

Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményéről (továbbiakban: **Egyezmény**) e helyütt is fontos említést tenni. Az új-zélandi családjogi intézmények nagy része ma már összhangban van az Egyezménnyel, amely a Gyermekvédelmi törvény értelmezéséhez általánosan elfogadott hasznos segítség.³ Az Egyezmény az egyetlen olyan nemzetközi szerződés, amelyhez az ENSZ tagállamai közül a legtöbb ország csatlakozott, és amely már csak az

¹ A cikk Peter Boshier, az új-zélandi Legfőbb Családjogi Bíróság bírójának a Te Hokinga Mai Konferencián 2006. november 28-án elhangzott előadása alapján készült, fordította Szotyori Nagy Viktória.

² Ez a maori törzsi rendszerben jelenthet nem vérszerinti családtagokat, közeli barátokat, referenciaszemélyeket is. (A szerk.)

³ Lásd. Child Youth and Family v JFM ügy [2005] NZFLR 905, [18]

